

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékire postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnap utáni napok kivételével.Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.A szerkesztőség kódiratát visszaküldés
vagy megőrzésére nem vállalkozik.Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Szervezkedő városok.

Néhány év óta, mióta a városok vezetői egyesületekbe tömörültek, többször hallunk olyan reformtörekvésekről, amelyeknek célja a városok adminisztrációjának modern alapokra fektetése. Legutóbb is egy törvényjavaslat szervezet látott napvilágot, amely sok tekintetben megérdemli azt, hogy figyelembe vegyük, különösen azért, mert határozottan megnyilatkozik benne az a törekvés, hogy a városokat nagyobb önkormányzati joggal kell felruházni s különösen közigazgatási téren kell szabadkezet nyújtani a városoknak, hogy azok saját erejükből fejlődhessenek.

A törvényjavaslat tervezet háromféle típusú várost különböztet meg és pedig törvényhatósági joggal felruházott városokat, továbbá a vármegyétől függő egyrészt tanácsai szervezettel, másrészt polgármesteri szervezettel ellátott városokat.

A javaslat egyik rendelkezése szerint az egyes városok a környékbeli községeket beolvaszthatják magukba. Ez az intézkedés új s mindenesetre sok vitára fog alkalmat nyújtani. Mert hiszen ez a rendelkezés a községeket éppen az önkormányzati joguktól fosztaná meg, vagyis homlokegyenest ellenkezik éppen a ja-

vaslatba lefektetett törekvésekkel. Ha szabad a városokban az autonómia törekedni, miért ne volna szabad éppen a községeknek ma igen csekély autonómiákat megőrizni? A tapasztalás is azt mutatja, hogy ha egy községet egy városba bekebeleztek, a legtöbbször a község vesztett a bekebelezéssel anyagilag, mert hiszen a súlyos városi adminisztráció terheit kellett magára vennie, aminek ellenértékét csak vajmi ritka esetben kapta meg.

Ez a körülmény azonban vita tárgyát képezheti és bizonyára sokan vannak, akik az intézkedés helyessége, mások ellenben helytelensége fognak pálcát törni. Mi a méltányosság szempontjából nem tartjuk helyénvalónak a városi autonómiát a községi autonómia hátrányára fejleszteni.

Jóval érdekesebb a javaslatnak az a része, amelyik kimondja, hogy a városoknak jogukban áll üzemeket tartani és kezelni, még pedig akár magánügyi alapon, akár közhatalmi szervezettel. Tudunkkal ez a joguk ezelőtt is meg volt a városoknak, de éppen itt Magyarországon fordítottak a legkevesebb figyelmet a közüzemek municipalizására. Nálunk a városok csak igen ritka esetben építenek villamost, gázgyárat, vagy villanyvilági-

tási berendezéseket. A legtöbbször ezeket a hasznosító vállalkozásokat spekuláns magánvállalatok kaparintják kézhez és csak nagy későre, amikor már egynéhány tőkepénzes alaposan felhízott a vállalkozások hasznából és a közönség megunt a vállalatok nyuzását, jut eszébe a városoknak, hogy egynémelyik közüzemet magukhoz váltsák. A régi állapot tehát mindenképpen helytelen és ha a magyar városok azt akarják, hogy gazdaságilag fejlődjenek, nem szabad a közüzemeket kibocsátani a kezükből. Hány helyen tudta volna a drágaságot a legkisebbre csökkenteni, ha egy-egy város községi takarékpénztárt, hatósági huszárakat, vagy hatósági tejcsarnokot állított volna fel. Egyszóval száz és száz oly dolog van, amit a városoknak nem szabad az uzsora forrásává tenni, hanem maguknak kellene kezükbe venni az ilyen intézmények, vállalkozások létesítését és igazgatását.

Persze ez a dolog most egykönnyen nem fog menni, mert a legtöbb városban hatalmi túlsulyra kaptak azok, akik éppen a közönség kizsákmányolásából szerették minden anyagi erejüket. Amíg tehát a klikkuralmakat a városokban meg nem törlik, amíg a képviselőtestület és törvényhatósági bizottsági tagok többségét egyes

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A debreceni Kath. Népszövetség egy évi működése.

Beszámoló beszéd, tartotta Kresznerics Gy. Ferenc helyiigazgató.

I.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim! Összejöttünk, hogy beszámoljunk működéséről, összegyűltünk, hogy mintegy a multat meg-elevenítve erőt, merítsünk a további küzdelmekhez. Igen, küzdelmek előtt állunk, még pedig nagy küzdelmek előtt, sokkal több fáradságot kíván majd a jövő tőlünk, mint a mult. No de lássuk.

A szervezet történetével kezdem. 1908 tavaszán tartotta a Népszövetség Budapesten alakuló diszgyűlését. Jó magam is részt vettem abban, szerényen meghúzódva az óriási sokaságban.

Még ma is tülemben csengenek a beteg ágyból fölkelő Rakovszkyknak tüzes szavai, ki bátor férfias hangon kiáltotta oda a Vigadóban összegyűlt sok százaknak: Legyen vége a dek-

lamáló katholicizmusnak, következzen a tettek katholicizmusa. Es a kiáltás kihalt szavai az utcára, a szellő fölkapta s vitte-vitte, messzemessze, Magyarország minden zugába. S ki hinné még Debrecenbe is eljutott ez a szellő, itt is mintegy visszhangzott a lelkesítő szózat, itt is akadtak emberek, kik megértették az idők jelét! Igen itt Debrecenben is akadtak vallásukat szerető és féltő emberek, kik fáradságot nem ismerő buzgalommal, valóságos apostoli hűvvel láttak a munkához.

Nagy utánjárással és sok fáradságos munka mellett sikerült Kupinszky János dohánygyári munkásnak, a népszövetségnek eleinte 10, majd pedig 120 tagot toborozni. 1909-ben már annyira vannak, hogy igazgatót is választanak, még pedig Kuczay Emil kataszteri mérnök személyében, ki azonban nagy elfoglaltsága miatt nem tudott kötelességének eleget tenni, vezetése a a Népszövetség ügye mintegy megrekedt, mig nem azután 1911. január hóban állásáról lemondott. Január hó 15-én választották meg csekélységemet a Népszövetség igazgatójává s ezzel a szervezet története be van fejezve, illetve a továbbiakról nem vagyok illetékes ítéletet mondani, de hiszen az nem is szükséges, önök előtt játszódtak le a további fejlemények. Február hó 19-én tartottuk első alakuló nyilvános

értekezletünket, mely fényes bizonyítéka volt annak, hogy a Népszövetség eszméje megtudta nyerni a keresztények egy kis részét, ez a gyűlés ékes tanúságtétel volt amellett, hogy még vannak Debrecenben vallásokat és hitüket féltő és szerető emberek, még vannak lelkek, kik a vallás és hit tönkretételét elismerik. Az első szóra, minden nagyobb lármával sikerült 500 embert összehozni! Mélyen tisztelt Uraim és Hölgyeim! képzeljék el azt a nagy ámulatunkat, mikor ily nagy tábor egyetlen egy szóra, egyetlen egy hívásra látnak összeverődni! Es képzeljék el azt az örömlöket, mikor a tagok száma rövid egy hónap alatt 370-re emelkedik! A tagoknak mintegy rohamos emelkedése adta meg nekünk a jogot és erőt a további küzdelmekhez. Havonkénti értekezleteink mind nagyobb és nagyobb látogatásnak kezdenek örvendeni, úgy hogy ha eme fölbuzdulásunk nem hasonlít ahhoz a nagy fényhez, de rövid ideig égő szalmalánghoz, mi a keresztény magyarok lelkesedéseit és mozgalmait oly annyira szokta jellemezni, úgy csakhamar megfogjuk köszönni a főgim. igazgatójának szívessegét és itt hagyjuk ezt a kis, szűk tornatermet. Bár mi hamarabb következne bel!

S hogy mozgalmunk szépen égő lángja ujjabb és ujjabb tápot és éltető levegőt kapjon,

Kávéház megnyitás!

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a Színház utcán Bazár épületben volt színházi sörözőm megszünt s helyébe egy a modern kornak minden kényelemmel berendezett **kávéházat** létesítettem, melyet **szombaton f. hó 23-án délbe ünnepélyesen megnyitok**. Minden igyekezetem oda irányul, hogy tisztelt vendégeim igényeit a legmesszebbmenőleg kielégíthessem. Nagybecsű támogatásukat kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Pollák Gyula, kávéés.

városokban nem olyanok fogják alkotni, akiket a polgárok bizalma ültetett bele tisztségébe, addig csak kevéssé számíthatunk — még ha létrejön is az új városi törvény — a helyzet javulására. Pedig itt volna a legfőbb ideje annak, hogy a városok gazdasági helyzete megjavuljon. Azok a szociális intézmények, amelyek egy-egy falut kitudtak emelni az elmaradottságból, városokban csaknem teljesen ismeretlenek. Ez csak annak a bizonyítéka, hogy a városi társadalmi élet ma gyengébb, mint a falusi, a városok társadalmi életének vezetői nem állnak hivatásuk magaslatán. Reméljük azonban, hogy a városok vezetőinek nap-nap után erősülő szervezkedése e téren fog leghamarabb üdvös változásokat előidézni.

Kormányválság. Bécsből jelentik: A politikai események nyílt színén jelenleg nem történik akció. Bécsben teljesen háttérbe szorult a magyar kormányválság, a külpolitikai események mögé.

Vilmos német császár szombati fogadási ünnepségeiben való részvételre Khuen miniszterelnök holnap este Bécsbe utazik. Minden valószínűség szerint vasárnap délelőtt őfelségénél kihallgatáson jelenik meg.

Ez a kihallgatás hozhatja meg a fordulatot a válságban.

A jelenlegi viszonyok között valószínűnek látszik, hogy ő felsége kérdést fog intézni Khuenhez: vajon rezolúció nélkül vállalkozik-e a kormány továbbvitelére.

Valószínű, hogy Khuen gróf erre csak bizonyos előfeltételek beállta esetére fog vállalkozni. Ezek előkészítésében jelentős szerepet szántak Lukács Lászlónak, akire fog hárulni a feladat: applanálni egy újabb Khuen-kormányzat lehetőségét a parlamenti pártoknál.

arról mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim nem is nekünk kell gondoskodnunk. Gondoskodik arról az ellenség, nem ugyan avval a célzattal, hogy az égő tüzet élessze, hevítse, hanem hogy a láng melegével a kezök és arcokra kényeseket a tűznek még közeléből is elriasszák. És hogy mennyire igazam van, arra nézve előttünk áll egy eklatáns fényes bizonyíték!

Még élénk emlékezetünkben van az a hajszá, amit báró Barkóczy miniszteri tanácsos ellen indítottak, még mindig érezzük az agynak fájdalmát, attól a sok bárgyu föl-szólalástól, melyek a kultusz vita alkalmával elhangzott és ezekkel úgyvagyok, mintha ma lát-nám azt a hatalmas nagy éljen riadalmat és óriási tüntetést, mit a budapesti Vigadó nagy-termében lefolyt XI. Kath. nagygyűlésen rendezett Barkóczy nevének egyszerű említésére s a Katholikus Népszövetség majdnem az összes szervezeteinek impozáns tiltakozását az esetleges bántalmazás ellen. S mégis mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim a zsidó és szabadkőműves sajtó által okozott láрма nagyobb volt, nem jól mondom, súlyosabb volt mint a 12 millió kath. tüntetése, a jerikói láрма képes volt a mi fontos szavunkat elnyomni? M. t. értekezlet! Ez az eset végtelenül elszomorító ránk nézve és nagyon, de nagyon sok tanulságot szolgál nekünk.

Bocsánat Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, hogy tulajdonképeni tárgyamtól annyira eltértem, de ez a szégyenletes arcu-csapás oly annyira égeti orcámat, hogy nem vagyok képes érzelmeket elnyomni. Szeretnék sivatag király hatalmas szavával bírni, hogy minden katolikus fülébe ordítsam; meddig tűrsz még, meddig alszol még, mikor emeled föl hatalmas tiltakozó szavadat, eddig és ne tovább! Bármennyire bánt Barkóczy elejtés,

A német császár utazása.

Berlin, márc. 21.

A német császár udvarmesteri hivatala tegnap reggel küldte le a hivatalos távirati jelentéseket Bécsbe és Rómába, hogy Vilmos császár eredeti programjához hiven pénteken este elindul korfui útjára.

Ezt az utazást három nevezetes találkozás teszi politikai jelentőségűvé. Szombaton Ferenc József királynak lesz a vendége a német császár Schönbrunnban, innen este 9 órakor utazik el különvonattal Velencébe, ahol találkozni fog Viktor Emánuel olasz királlyal. A harmadik találkozás hajón lesz Ferenc Ferdinánd trónörökösrel.

A két uralkodó római találkozásától döntő fordulatot várnak az olasz-török háború sorsában. Diplomáciai körökben optimisztikusan néznek e tanácskozás elé, mert tudják, hogy Németország iparkodik egyrészt Törökország barátságát biztosítani, másrészt pedig a háború gyors befejezését kieszközölni. E szándékát teljesen osztja Ausztria-Magyarország diplomáciája is és a velencei találkozásnak jelentőségét emeli az is, hogy azon Vilmos császár szövetségeseinek, Ferenc Józsefnek véleményét is tolmácsolni fogja az olasz király előtt.

Vizsgálat Pályi Ede ellen. Emlékeztető dolog, hogy a képviselőház március második napján tartott ülésén dr. Pályi Ede, a Budapesti Napló szerkesztője, aki az újságírói karzaton hallgatta az izgatott ülést. át ugrott a karzat karfáján az ülésterembe s az elnöki emelvényre felszaladva, súlyos szavakkal inzultálta az ellenzéki képviselőket. Dr. Pályi Edét akkor tudvalevőleg a képviselőház elhagyására szólította fel az elnökség és egyszerűsmindenkorra kitiltotta a képviselőházból. De az ellenzék ezzel nem elégedett meg és az igazságügyminisztert egy interpellációban hiv-

nekem mint amolyan rossz máju embernek némi örömmel mégis van. Igen köszönöm! Miért, azért, mert bizom, hogy a katolikusoknak eme lekicsinylése azt fogja eredményezni, hogy olyan katolikusok is felriadnak álmodból, kik eddig nem tudták megérteni, hogy odakinn már pirkad, hogy odakinn már verőfényes idő van és minden embernek kötelessége munkához látni, ha élni akar, hogy kötelessége dolgozni, a lélek megmunkálásához erősen, mind a két kezével, ha csak azt nem akarja, hogy az elpusztuljon, már pedig e nemes lélek nélkül durva állat az ember! A katolikus közvélemény, a katolikusok kívánságának eme ignorálása legyen nekünk intő és tanulságos példának! Értse jól meg minden keresztény gondolkodású ember, hogy itt Magyarországon, a hajdani Mária országban meghúzták a lélek harangot a keresztény eszmék, keresztény hit, keresztény erkölcs felett, értse meg, hogy itt, ahol olyannyira hangoztatják a szabadság és egyenlőség fontos elveit, a katolikusok üldözése folyik.

Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim, bennünket üldöznek, mert mi más az, ha valakit azért kezdenek ki, azért menesztenek hivatalból, mert privát, magán életében elmegy minden nap áldozni és mert vallásának törvényeit követni, de vegye tudomásul mindenki egyszersmindenkor azt is, hogy a keresztények megkongatották a vészharangot is, s ha annak fájdalmas szavát meghalljuk, úgy siesen minden hazáját és hitét szerető és féltő magyar a veszélyezett helyre, s fáradságot nem spórolva, dolgozon a védőgátnak erősítésén, mert ha az ár piszkos hullámai azt szétveiték, úgy veszne hitünk, de elveszett szeretett hazánk is mi is.

(Folyt. köv.)

ták fel arra, hogy Pályi Ede ellen az eljárást indítsa meg.

Szekely Ferenc igazságügyminiszter erre utasította a királyi ügyészséget az eljárás megindítására. Tegnap aztán az ügyészségtől átirat érkezett a főkapitányságra. Az átirat szerint az ügyészség hatóság elleni erőszak büntetése miatt indította meg az eljárást Pályi Ede ellene és a vizsgálatot elrendelte. A vizsgálat kereszkülvitelével a rendőrséget bízták meg. A rendőrségen Tóth János rendőrtanácsosnak osztották ki az ügyet, aki átment a képviselőházba, hogy a személyzetet, amely tanuja volt Pályi beugrásának kihallgassa. Pályi nem jelent meg, mert betegen fekszik Bécsben. Kihallgatását elnapolták.

A Tegetthoff vizrebocsátása.

Trieszt, március 21.

A második Dreadnought vizrebocsátása alkalmából a város gyönyörűen fel van lobbogva. A kikötő körül óriási néptömeg hullámzik. A trieszti kikötőben a Gea, Dalmat hadihajó és a Tegetthoff kazamatahajó zászlódiszben pompáznak. Reggel 8 órakor e hajók San Marcóba indultak és ott horgonyt vetettek. Az egyes hajók parancsnoki kara San Marcóban csónakkal a Disztérre mennek. E közben itt megjelentek Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok, a miniszterek, a legtöbb katonai és állami méltóságok, külföldi tisztek, a diszhölgyek a zászlóstisztek, tábornokok, tenger-nagyok, Marburg város küldöttsége, a Stabilimento Tecnico igazgatósága és a külön erre a helyre meghívott ünnepi vendégek, köztük a magyar képviselőház küldöttsége Beöthy Pál képviselőházi elnök vezetése alatt. Az osztrák képviselőház és az urakháza tagjai, valamint a tartománygyűlések küldöttei is nagy számmal jelentek meg.

A tér közepén diszpavillon van felállítva az udvari személyiségek számára. Délelőtt 9 órakor a sajtó képviselőit, köztük számos magyar hírlapíró, külön csónakon a Móló Giuseppe-nóra viszik.

Délelőtt fél 10 órakor a tengerészeti lel-kész az új hajó fedélzetére megy és felavatja az új hadihajót. A ceremónia után segédletével az udvari pavillon elé megy és várja a fenséges személyiségek érkezését.

Ferenc Ferdinánd főherceg és Lipót Szalvátor főherceg családtagjaikkal háromnegyed 10 órakor érkeznek meg az ünnepi térre. Ferenc Ferdinánd főherceg és Lipót Szalvátor főherceg családtagjaikkal a »Lacroma« hadihajó fedélzetéről az ugynevezett kékkikötőnél épített diszlepcsőn jönnek a disztérre. — Amidőn a fenségek a partra évnak, a zenekar a néphimnusz játszott, amelynek elhangzása után Ferenc Ferdinánd főherceg, ki tengerügyi egyenruhát visel, Montecuccoli tengerészeti parancsnok és a hatóságok fejeinek jelentéseit fogadta. A főherceg ezután beszélgetésbe bocsátkozik a disztéren jelenlevő személyiségekkel és küldöttségekkel és többeknek bemutatkozását fogadja. Gróf Montecuccoli tengerészeti parancsnok ezután a fenséges személyiségeket az udvari pavillonba vezeti.

Bjelik Imre tábóri apostoli helynök nagyváradi kanonok a tábóri lelkészek segédlete mellett megáldja a hajót, mire Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok jelenti Ferenc Ferdinánd főhercegnek a felavatás megtörténtét, valamint a hajó készenállását a vizrebocsátásra. Felkéri ezután Blanka főhercegnő asszonyt, hogy a keresztelés aktusát ejtse meg.

Blanka főhercegnő válasza közben megnyomja az előtte lévő villamos gombot, mire az új hadihajó orrán lévő pezsgőpalack nagy

durranással összetörik. Blanka főhercegnő ezután egy másik villamos gomb megnyomásával jelt ad a vízrebocsátásra. Az új hajó fokozódó gyorsasággal siklik a tengerre. A hajó megmozdulásakor a zenekarok a néphymnuszt játsszák, a többi hadihajók disz-üdvözléssel fogadják a monarchia második Dreadnought hajóját soraikban.

Ezután Ferenc Ferdinánd főherceg az udvari pavillonban cerclet tart és több személyiségnek bemutatkozását fogadja. A tiszteletes személyiségek ezután a kék-kikötőhelyre mennek, az udvari pavillon és a kikötő között álló közönség soraiba. A midőn a diszcónak a főhercegi személyiségekkel elindul, a hadihajók disztisztelgést végeznek. Ferenc Ferdinánd és Lipót Szalvátor főherceg a diszcónakkal a »Ferenc Ferdinánd« hadihajóra, öfenségeik a főhercegnők, valamint Mária de Los Dolores és Mária Immaculata főhercegnők a diszmotorcsónakkal a »Lacroma« hadihajóra mennek. A diszcónakot, mely Ferenc Ferdinánd és Lipót Szalvátor főhercegeket a »Ferenc Ferdinánd« hadihajóra viszi, Montecuccoli gróf tengerészeti parancsnok külön diszcónakon kíséri. A többi vendégek egyes hajókon visszatérnek Triesztbe

Elégtétel őzv. Személyi Kálmánnak

A miniszter határozata.

Bizonyára mindenkinek élénk emlékeztében van még az a kellemetlen incidens, amely a nagyváradi községi polgári leányiskola igazgatója, őzv. Személyi Kálmán és az intézet tanítónőinek egy része között felmerült, mivel az igazgató érélyesen lépett fel, hogy rendet teremtsen az iskolában.

A tanítónők még a járásbírást is igénybe vették, de eredmény nélkül. A kellemetlen dologban, a tanítónők panaszára a kir. tanfelügyelőség megindította a vizsgálatot, de a felvett jegyzőkönyv szerint fegyelmi eljárásra nem talált okot a tanfelügyelő helyettes.

Enek dacára a közigazgatási bizottság elé vitte Vasady Lajos kir. tanfelügyelő az ügyet, ahol részletesen tárgyalták az egész dolgot.

Dr. Baróthy Pál indítványára a közigazgatási bizottság kimondotta, hogy őzv. Személyi Kálmán ellen nem lát fenforogni okot a fegyelmi; amit esetleg talán kifogásolni lehet, azt pedig nem mint tanítónő, hanem mint igazgatót terheli őzv. Személyi Kálmán és így a kir. tanfelügyelő hatáskörébe tartozik, mint aki az igazgatói megbízást adta őzv. Személyi Kálmánnak. Ez a része a határozatnak azt célozza, hogy a kir. tanfelügyelő megvonhatja az igazgatói megbízást s ezzel elintézheti az ügyet.

A közigazgatási bizottság határozatát azonban megfellebbezték s így az odiosus ügy a vallás- és közoktatásiügyi min. kir. miniszter elé került.

A miniszter már döntött is ez ügyben és fényes elégtételt szolgáltatott az igaztalanul meghurcolt őzv. Személyi Kálmán igazgatónak. A miniszter a közigazgatási bizottság határozatának első részét, amely szerint fegyelmi eljárás megindítására nincsen semmi ok, —

jóváhagyja; — a határozat második részét azonban feloldja, mivel a közigazgatási bizottság maga is elismeri, az igazgató panaszolt eljárásában semmi olyan momentum nincs, amely bármely megtorlásra indító okul szolgálhatna.

Ellenben az érdekelt tanítónőket óva figyelmezteti a miniszter, hogy a jövőben óvakodjanak minden olyan dologtól, amely az iskola beléjét zavarja, mert a legelső eset felmerülésétől a legszigorúbb megtorlással fog élni az illetővel szemben.

A miniszter ezen érélyes döntése és eljárása méltó elégtétel őzv. Személyi Kálmánnak, akit mástól éven keresztül folytonos intrikákkal, mesterségesen szított gyűlölettel alaptalanul meghurcolták.

Az Apolló felépítése.

Az árlejtés eredménye.

A rozoga Apolló épület területére nagyszabású modern bérházat tervezett Rimanóczy Kálmán 800000 korona összeget, illetve a bértervmódosítások figyelembe vétele mellett 878580 koronáért. Hajlandó továbbá bizonyos időre, például 15 évre az egész új épületet bérbe venni is.

A város közgyűlése akként határozott, hogy hirdessen a város pályázatot; 1. tisztán az Apolló felépítésére, Rimanóczy Kálmán tervei alapján; — 2. Az építésre, bérbizottsággal kapcsolatosan és 3. tisztán csak a bérbizottással. Rimanóczy Kálmán ugyanis kijelentette, hogy az ellen sincs kifogása, ha előnyösebb árért más építi fel az Apollót az ő tervei alapján.

Nagyvárad városa tegnap tartotta meg az árlejtést, amelyen az építés és kapcsolatosan bérbizottításra senki nem pályázott s az egész építkezésre is csak három pályázó volt: Reisinger József, Rendes Vilmos és Ince Lajos és társa. Ez utóbbi külön a bérbizottításra is tett ajánlatot.

A beérkezett pályázatok a következők:

1. Magaziner Lajos a redőny munkálatokra tett 12346 koronával.
2. Goldberger Lajos vízvezeték, csatornázás és bádógos munkákra 39106 korona 55 fill. végösszeggel. vízvezetési munkálatok végösszegéből még 5 százalékot, a bádógos munkáknál pedig 10 százalékot enged.
3. Nagyvárad vasöntőde és gépgyár r.-t. a vasmunkálatokra 38477 korona 70 fillérrel.
4. Vicsay Testvérek a lakatos, vízvezetési, vaskályhák és takaréktűzhely munkákra 58695 kor. 66 fillérrel.
5. Grünwald Jenő a lakatos munkák és a különleges lakatos munkákra 30145 korona 73 fillér végösszeggel 55 százalék engedménnyel.
6. Réh és Hodossy az asztalos munkálatokra 61269 kor. 11 fill. végösszeggel.
7. Weinstok és Ritter a szobafestő és kárpitozó munkákra 11689 kor. 26 fill. végösszeggel, 6 százalék engedménnyel.
8. Bernácsik József vízvezeték és csatornázási munkákra 23905 kor. 25 fill. végösszeggel, 5 százalék engedménnyel.
9. Bihari Samu vízvezeték és csatornázási

munkálatokra 27537 kor. 40 fill. végösszeggel, 10 százalék engedménnyel.

10. Székely Zsigmond budapesti mérnök a vasbeton munkákra, 119,897 korona 46 fillér végösszeggel.

11. Waldman Antal központi fűtés, vízvezeték és csatornázás, valamint porszívó berendezésre 36126 korona 22 fillér végösszeggel.

12. Melocco Péter r.-t. kőfaragó, műkő, vasbeton burkoló, szobrász-műkő, falburkoló munkákra 174961 korona 63 fillér végösszeggel, 2 százalék árengedménnyel.

13. Pethő Zsigmond a mázóási munkálatokra 11086 korona 80 fillér.

14. Reisinger József összes építő munkákra 796114 korona 58 fillér végösszeggel; a föld, kőműves és elhelyező munkákra való megbízás esetén bármely munkacsoport teljesítését vállalja.

15. Ince Lajos és Társa az összes munkákra, a felvonók, villamos központi fűtés és porszívó berendezések nélkül, 788259 korona 5 fillér végösszeggel.

16. Magyar fűtési és szellőztetés berendezési vállalat a központi fűtésre 7048 korona 37 fillér.

17. Szichta Tivadar az üvegezés munkákra 16815 korona 40 fillér végösszeggel, 4 százalék engedménnyel.

18. Holstein és Sterner testvérek a vasbetonra 113,662 korona 11 fillér.

19. Urbach Miksa a burkoló és betonmunka és falburkolás 25434 korona 28 fillér.

20. Zsolnay gyárak a kályhák és falburkoló munkákra 33518 korona 40 fillér végösszeggel.

21. Rohonczy Hugó a vízvezeték és csatornázási munkákra 26160 korona 39 fillér.

22. Wertheim F. és Társa a porszívó munkálatokat 15000 korona és alternatív 8000 korona, — a felvonó munkálatokat 18000 korona, alternatív 12400 korona végösszeggel.

23. Stern Sándor magán mérnök a központi fűtés berendezésre 4915 korona 5 fillér, a vízvezeték és csatornázás 25019 korona 35 fillér végösszeggel. A fűtési munkát egyedül nem vállalja; mindkét munkával megbízás esetén 5 százalék engedményt tesz.

24. Németh Andor (Budapest) mázó és szobafestő munkákra 26235 korona 78 fillér.

25. Egyesült parkettgyár részvénytársaság a padozó munkákra 40845 korona 60 fillér.

26. Fatermelő részvénytársaság (Budapest) padozó munkákra 37037 korona 60 fillér.

27. Rendes Vilmos az összes munkákra 837,746 korona 01 fillér végösszeggel.

28. Rendes Vilmos az Apolló bérbizottítására hajlandó évi 70000 korona bért megadni.

Az ajánlatokat az eredmény kiszámítása végett kiadták a főmérnöknek és főszámvevőnek.

Az ajánlatok között, úgy látszik, Reisinger József ajánlata a legelőnyösebb a városra.

Héderváry és neje az udvari ebéden.

Budapest, március 21.

(Saj. tud.) Héderváry és neje meghívót kaptak a Vilmos császár tiszteletére adott ebédre. Héderváry külön vonaton utazik Bécsbe.

A legújabb

tavaszi czipő újdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.
Szabott gyári egységárak.
Telefon 687

Telefon 687.

UJDONSÁGOK.

* **A megyés püspök itthon.** Gróf *Sáchenyi* Miklós v. b. t. t., megyés püspök tegnap este a gyorsvonattal a fővárosból hazaérkezett Nagyváradra.

* **Urbán Adolf kitüntetése.** A Bud. Tud. értesítése szerint a király *Urbán* Adolf nváradai ítélő táblai tanácselnöknek nyugdíjazása alkalmából, sok évi hű buzgólkodásának elismerésül a Lipót-rend lovag keresztjét díjmentesen adományozza.

* **Biharmegye közgyűlése.** A megyeházán tegnap folytatták a megyegyűlést. A második napon még annyi érdeklődést sem tanúsítottak a bizottsági tagok, mint az első nap. Bizottsági tag ugyanis egyetlen egy sem jelent meg a gyűlésen. A közgyűlés minden ügyben az állandó választmány javaslatát fogadta el.

* **A Katholikus Kör mai közművelődési estélye.** A legfényesebb sikerek után jutott el a nagyváradai Katholikus Kör a mai ötödik közművelődési estélyhez. Ez az estély is érdekes és magas színvonalon álló programjaival a legszebb sikereknek ígérkezik. A mai estély részletes műsora a következő:

1. A kultur ember tízparancsolata, előadás; tartja: *Semétka* L. Ödön főgimnáziumi igazgató.

2. Padersky Manuette, Perlasson Crescendo Schubert: Moment cuascal, zongorán előadja: *Bulyovszky* Erzsike.

3. Az apák és fiuk a XX. században; előadás, tartja: dr. *Kovács* S. János felső keresk. isk. igazgató.

Az estélyt a főgimnázium dísztermében tartják meg; kezdete este fél 6 órakor.

* **Patikajog adományozása.** A belügyminiszter értesítette Nagyvárad városát, hogy a 16 ik gyógyszerár nyitását *Géher* Antal okleveles gyógyszerésznek engedélyezte. Az új gyógyszerár a Rákóczy-ut 39-59. számú házig, illetve a másik oldalon a Rákóczy-ut 34. számú házáig Múzeum-utcáig nyitható meg.

* **Népszövetségi előkészítő gyűlés.** A nagyváradai Katholikus Népszövetség ügyében vasárnap délután a Katholikus Legényegylet helyiségében gyűlés lesz. Előadó: dr. *Popity* János. A gyűlésen az eddigi eredményekről számolnak be s a további eredményeket beszél-lik meg.

* **A villamosmű ügyei.** Nagyvárad város villamos felügyelő bizottsága tegnap délután tartott ülést, amelyen Bordé Fereac elnök, dr. Thury László, Fényes Manó, dr. Pácz Sándor, Belányi Imre és dr. Molnár Imre voltak jelen. *Belányi* Imre igazgató bemutatta a villamosmű február havi számadásait, amely örvendetes adatokat tartalmaz. Bejelentette az igazgató a pár nap előtt Sztaroveszky-utcán történt szerencsétlenséget, amelynél a villamos áram egy telefon szerelőt agyon csapott. A villamosmű személyzete azonnal kiment s megállapították, hogy a leeresztett telefon dróttal elsurolták a villamos világítás vezetékjének elszigetelését. A villamos mű részéről minden szabályszerű volt. A vizsgálóbíró elismerését fejezte ki a villamos telep személyzete iránt. — Ezután elhatározták, hogy nyilvános pályázatot írnak ki az árammérők, kapcsolók, kábelek stb. beszerzésére. — A kábel fektetési munkálatokra szerződött cég, a megdrágult munkaerőre hivatkozva, 20 százalékos munkadíj

felemelést kért. Elhatározták, hogy nyílt pályázatot hirdetnek a kábel fektetési munkákra. Ezután belső üzleti ügyeket tárgyaltak.

* **Előadás a választójogról.** Folyó hó 23-án, szombaton délután fél 6 órakor dr. *Rónai* Zoltán budapesti ügyvéd előadást tart, *Kultúra és választójog* címmel a városházán. Az előadást vita követi.

* **Szivák Imre holtteste Budapestben.** *Szivák* Imrénék, a szerencsétlen véget ért politikusnak holtteste tegnap reggel 6 órakor érkezett Budapestre az ausztriai Götzensdorfból. A holttestet a család háziorvosa, *Fáy* M. Mátyás VI. kerületi tisztiorvos kísérte. A keleti pályaudvaron dr. *Biró* László félegyházi ügyvéd, az öngyilkos unokaöccse várta a holttestet az Entreprise des pompes Funébres vezetőjével, aki a diszes temetés rendezésével meg van bízva. Fél tízenegy óra tájban tették gyászkozsira az ércokporsót és az ügyvédi kamara palotájába szállították, ahol az entreprise emberei már elkészültek a diszes ravatallal. A temetés ma délután 3 órakor lesz. — A Törlesztési bank igazgatósága a *Szivák* Imre öngyilkossága folytán kipattant zavarok tárgyában tegnap délelőtt ülést tartott.

* **Az Osztrák-Magyar-Bank vezértitkárának lemondása.** Egy előkelő budapesti pénzintézethez tegnap reggel oly tartalmu bizalmas jellegű távirat érkezett, hogy *Pranger*, az Osztrák-Magyar-Bank vezértitkára egy-két napon belül beadja lemondását. A lemondás oka, hír szerint, az osztrák kereskedelmi kamarában elhangzott vádakban keresendő és abban a körülményben, hogy a cenzura *Pranger* indítványára visszautasította egy nagyon előkelő bécsi bank váltóanyagát. A lemondás hírével illetékes helyen nem erősítették meg.

* **Milyen időjárásunk lesz?** Az időjárás március huszonekettedike után újra hűvös, sőt 28 ika körül még hóesés sincs kizárva. Április havának változati napjai közül legerősebb hatása: 10 hideg, esetleg viharos, inkább száraz; 16 enyhe; 22 hideg szeles, csapadékos hó alakban; 28 csapadékos. A bolygók részéről a következő napok azok, amelyeken vagy körülöttük süllyedés állhat be: március 22-ike, április 6 és 19-ike, május 4-14-16 és 27 ike. Ezen napok közül várhatunk tehát lehűlést, amelyekre jól teszik a gazdák, ha figyelnek.

* **Betörés a hogyan.** *Conrad* Gyula anyakönyvezető feljelentést tett a rendőrségen, hogy a Körözs oldalon (Szőlőhegy) levő lakásába tegnap éjjel ismeretlen tettesek betörték. A betörők a lakást teljesen kifosztották. Minden elvihető ingóságot elvittek. Elvitték az összes függönyöket, szőnyeget, székeket, több butordarabot, arany és ezüst-neműket körülbelül 1200 korona értékben. A betörők akik az előszoba ajtajának fölfeszítése után jutottak be, mindent felforgatva nyomtalanul eltűntek. A rendőrség az ismeretlen betörők kézrekerítése iránt széleskörű nyomozást indított.

* **Egy község jegyző nélkül.** A margitai járásból *Berettyószőlők* körjegyzőjét *Fodor* Mihályt fegyvergyakorlatra hívták be. A járási főszolgabíró tegnap előterjesztést tett a alispánhoz, a körjegyző gyakorlatának elhalasztása érdekében tegye meg a megfelelő lépéseket, mert ellenkező esetben *Berettyószőlők* épp a legfontosabb időben jegyző nélkül marad.

* **A Közuti vasut munkáslakásai.** A Nagyvárad Városi Vasut 4 hold ingyen telket kért Nagy-Várad városától, hogy ott 50 alkalmazottja részére munkáslakásokat építsen.

A város főmérnöke támogatja a vasúttársaság ezen kérvényét, de azt luxusnak tartja, hogy minden munkásházhoz 300 négyszögletes kert is legyen, mert a város közelében a telkek drágák. Gondoskodni kell kis gazdasági udvarokról, amelyeket a város a munkásokhoz is tervez. A területet a szőlősi legelőn véli legjobbnak a főmérnök, amelynek megvételét sürgeti.

* **Milosi — vagy bárándi?** Amerikában egy szerencsétlenség alkalmával meghalt *Dregán* Achim. A haláleset után kutatni kezdtek *Dregán* illetőségét és ekkor a felvételi ívében *Milos* községbelinek volt feltüntetve az ehunyt. Magyarországon *Milos* nevű község egyáltalán nincs. A hosszas keresésnek sem volt eredménye, míg végre az amerikai hatóságok azt sűtötték ki, hogy *Dregán* elváltította illetőségi helyét. Az amerikai hatóság *Bárándot* sejtí *Milos* alatt s ezért tegnap megkereste *Biharmegye* alispánját, hogy *Bárándon* keressék *Dregán* illetőségét.

* **Gondnokság alá helyezés.** A nagyváradai kir. törvényszék *Popucse* György feketepataki lakost, mint gyógyíthatatlan elmebeteg gondnokság alá helyezte.

* **Nincs a főszolgabíróságnak nemzeti lobogója.** A biharkeresztesi főszolgabíró tegnap jelentést tett az alispánhoz, hogy a főszolgabíróságnak nincs nemzeti színű lobogója. A nemzeti ünnepek alkalmával így egyedül a főszolgabíró lak, a melyen nem díszleg a nemzeti jelvény. 1910-ben már kért lobogót a főbíró, azonban kérelmét még nem intézték el, most aztán újból kéri, hogy haladéktalannal adjon a vármegye egy lobogót.

* **Ki fizesse a béli járvárvény patika költségeit.** *Belkirálymező* községben a múlt évben a vörheny járvány pusztított, úgy hogy a belügyminiszter járvány orvost küldött ki. A gyógykezelés folytán 332 korona gyógyszer költség merült fel, melynek fizetésére a gyógyszerész felszólította a községet. A község tegnap kérelmet adott be az vármegyéhez, hogy tekintettel a község igen rossz anyagi helyzetére, vállalja át a költséget a vármegye terhére.

* **Csak MAUTHNER-féle magvakat vásárolnak** helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

* **Modern uri fodrázat, manicűr, pedicűr, villanyos »arcmassage« és olvasóterem.** Nagy Sándor-u. 4. MARTON JOZSEF. Telefon sz. 775.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

x **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezze be szakembertől. Továbbá a legal-
kalmassabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát minden-
kinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyver-
gyárosok fegyverei állandóan nagy választékban kezes-
ség mellett található *LADÁNYI JÓZSEF* puskaműves-
nél, Nagyvárad, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir.
lőporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.

x **Husvétii tojás cukorkák** rendkívüli olcsón. Színházi cukorkák, eredeti csokoládé bonbonok, finom tea kenyerek. Kakaó csakis Aszódy-nál jó fiatalok és öregeknek, 1 negyed kiló 1 K. 40 fillér. Megai cukrász Miskolc, kávéházi, vendéglői büfé cikkek egyedüli elárúsítója. Követeljünk minden kávéházban Megai süteményt. Melyen a Megai név nincsen rajta visszautasítandó. Bohém torta megrendelhető 1 db 2 K. 10. Megai jósa világhírű. Telefon rendelés Aszódy 635.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes
kézi munkáktól, Bóvli
árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó
áron szerezhethet be.

TATRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.
Figyeljünk a czégre.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Sárgaliliom.

Szombat: Elvált asszony.

Vasárnap délután: Virágcsata; este: Leányvásár.

Hétfő délután: Tavasz; este: Artatlan Zsuzsi.

Kedd: Györgyike a drága gyermek. (Premier.)

Szerda: Györgyike a drága gyermek.

Csütörtök: Györgyike a drága gyermek.

Sárga liliom. Ma este Biró Lajos szenzációs sikerű színművét, a „Sárga liliom”-ot játsszák a színházban. Biró Lajos népszerűsége ma páratlan a magyar irodalomban. Budapest a kétszázadik előadás után is állandó műsordarabja a Magyar Színháznak a Sárga liliom. Most a Rabló lovag nagysikere után Nagyváradon is megkettőződött az érdeklődés Biró Lajos művei iránt s kétségtelen, hogy ma zsúfolt ház nézi végig a Sárga liliom előadását.

Ünnepi előadások. A jövő hét elején a kettős ünnep alkalmából vasárnap és hétfőn két előadás lesz a színházban, még pedig a legnagyobb sikerű divatos operettekből állította az igazgató az ünnepnapok műsorát. Vasárnap délután a Virágcsatát adják, este pedig a szezon legkapósabb slágerét, a Leányvásárt. Hétfő délután a pompás új szereposztásban felelevenített Tavaszt, este pedig a mulatságos „Artatlan Zsuzsi”-t. — A két ünnepnagon tehát hangos lesz a Szigligeti színház, pupa kedves nagysikerű operett van műsoron.

Györgyike drága gyermek. A jövő hét elején kedden mutatják be a Szigligeti színházban Szomorú Dezső szenzációs új társadalmi színművét, a Györgyike drága gyermek című szatírát. A darab pompásan jellemzett alakjai, nagyszerű színészi feladatokat kínálnak a szereplőknek. A színház körül, próbákról kiszivárgó hírek szerint nagy várakozással néhezünk az irodalmi premier elé, mert a címszerepben Szentgyörgyi Márta páratlanul érdekes alakítással fogja meglepni a közönséget.

EGYESÜLETEK.

A patronázs egyesület ülése. A „Nagyvárad” és Biharmegyei Patronázs-Egyesület választmánya Nagyvárad város székházának kis tanácstermében 1912. évi március hó 23. napján délután 6 órakor ülést tart. A tárgysorozat a következő: 1. Titkári jelentés. 2. Három tagú számvizsgáló bizottság kiküldése. 3. Javaslat az 1912. évi költségvetésre. 4. H. Fekete Péter javaslata a kolportázs ügyre vonatkozólag.

Igazságszolgáltatás.

Amikor a vádlott lejjebb.

— Husz fillér zsarolásért a bíróság előtt. —

Igenis kérem, amit a fenti cím mond, az nem mese, hanem komoly valóság, amely tegnap eset meg a nagyvárad kir. törvényszék büntető bírósága előtt Vámosi Mihály elnökelete alatt. György János parasztlégény volt az, akivel ez a szomorú eset megesett.

A log úgy történt, hogy a múlt év szeptemberében egyik váradvelencei koreszmában iszogatót Bánfi (nem tévedésből maradt el az „y”, amint ezt az itt következő keresztnévből is látni méltóztatnak), tehát Bánfi Ignác. Ott volt vele a Nácival, a Bánfi Nácival ez a György János is. Bánfi Ignác azután egy kicsit nagyon is elázott úgy, hogy nem tudott hazamenni, pedig az akarat ez irányban nem hiányzott a mi emberünknek. Mivel azonban szolid ember léte nem akart egész éjszaka kimaradni, megkérte György Jánost, hogy vezesse őt haza és fizet ezért neki 3 azaz három üveg sör árát. Ami legényünk ráállott az alkura. Mikor azután az utcán voltak, a legény kérte a pénzt. A Náci, a Bánfi Náci azonban még sem volt olyan részeg, hogy a sör árát megfizesse. Addig alkudozott, míg ráállott az együgyű legény, hogy 10 krajcárt, azaz ezer becsület, 20, szóval husz fillért kap Bánfi Nácitól.

Egy utcasarkon azután elfogyott a türelme a mi legényünknek és letelepette a földre a Bánfi Nácit azt mondva, hogy add ide a pénzt, ami nekem dukál. Jogos követelésének nagyobb súlyt akarván adni, rá is térdelt a pasasra, aki kiabálni kezdett. A kiabálást meghallották az arra cirkáló rendőrök. A többi azután a maga rendje-módja szerint következett.

György Jánost kihalgatták, egy kicsit becsukták azután hazaengedték. A tárgyaláson, a mi legényünk nagyjából így moneta el a históriát. Csak az őt megillető, jogos pénzét akarta megkapni — mondotta.

Es ezután a bíróság ítél.

Es akármilyen érzékenyen beszélt György János mégis bünsnek mondották ki zsarolás kísérletének vétségében a 20 fillér miatt. Ezzel szomorú jelenet következett és ezen nem muszáj kérem nevetni. Mi vádlottunk sirva fakadt és kérte a bírakat:

— Ne tessék engem bezáratni, hogy kerüljek én a falu színe elé azzal a szégyennel?

De hiába. Vámosi elnök azután kérdezte, hogy sokallja a büntetést?

— Igen, sokallom.

— Hát felebbez?

— Lejjebb, volt a vádlott válasza, aki — úgy látszik — nem is minden logika nélkül a 8 nap leszállítására gondolt.

A bíróság pedig a lejjebbvezést jóakarattal tudomásul vette.

TÁVIRATOK.

Új hadügyminiszter.

Bécs, márc. 21.

(Saj. tud.) Katonai körök értesülése szerint Auffenberg hadügyminiszter helyébe, akinek lemondása legközelebb várható, Potiorek tábornok, asztoriai tartományi főnököt fogják hadügyminiszterré kinnevezni.

Törzstisztek a király előtt.

Bécs, márc. 21.

(Saját tudósítónktól.) A király ma fogadta a legutóbb Bécsbe helyezett ezredek ezredeseit és összes törzstiszteit.

Fegyverszünet.

Konstantinápoly, márc. 21.

(Saját tudósítónktól.) Diplomáciai körök még lehetségesnek tartják a fegyverszünetet. Hír szerint az orosz kormány felszólította a török kormányt, hogy a perzsa határokon koncentrált seregeket hívja vissza.

Lujza hercegnő felebbez.

Brüsszel, márc. 21.

(Saját tudósítónktól.) Lujza hercegnő felebbezést jelentett be az atyja után maradt hagyaték dolgában hozott ítélet ellen. A hercegnő elutasította az állam ajánlatát, amellyel jelentékeny összeget kínált neki azzal a feltétellel, hogy környezetétől megváljon.

Marock sértés.

Varsó, márc. 21.

Egy szomszéd város polgármesterét a bíróság két heti fogságra ítélte, mert egy papot szóváltás közben marocknak nevezett.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás)

77

— Ugy lehet, szép, regényes báróném! mivel a házasság legkevésbé sem illettek össze; — válaszolt ingerült hangon a báró.

— Mit? legkevésbé sem illettek volna össze? — kiáltott fel Constance... Sőt ha valaha láttam egy pár embert, kik egymásért látszottak teremtvé lenni, kik mindketten fiatalok, szépek, szelleműsűk, magas műveltségűek és komoly, érző kedélyűek, akkor az ön fia és Helén ilyenek.

— Es épen nem akarom elvitatni kegyed barátnőjétől ama kitűnő tulajdonokat, melyekkel őt felruházta, — jegyzé meg a báró, nehezen tartóztatva magát, — hanem kegyed, méltóságos asszony! feledd, hogy Halden kisasszony egészen szegény.

— De csak nem akarja ön előttem állítani, Bruchland ur! — felelé Constance nagyon megbántottan felállva, hogy ez valamely józan eszű ember által az ön fia és Helén összekötésének akadályául tartathatik?

En részemről mindig a gazdagság előjogának tekintetem, hogy az ember szabadon, szívének hajlama szerint választhat.

Óvakodjék báró ur e pontra vonatkozólag anyám előtt így nyilatkozni, mert ő ezt majd nem személyes bántalomnak tekintené.

On emlékezhetik, hogy anyám örömmel egyezett Ostitzsal való összeköttetésembe, midőn ő még alig birt többel, mint hadnagyi fizetésével.

— De méltóságos asszony... — mondá a báró megrettenve.

Hanem Constance kimérten üdvözlé és szikrázó szemekkel, kipirult arccal elhagyá.

Anyja hozzálépett és kérdé:

— Mi bajod volt Bruchland báróval? Constance!

Majdnem úgy látszott, mintha társalgástok, salonbar, nagyon is élénk lett volna.

— Jól vetted észre, anyám! hanem ez az öreg ur még teljesen bárdolatlan, kissé rendre-utasítottam őt s ekközben valószínűleg nagyon is neki hevültem.

Mindenesetre jobb lesz, ha kissé kimérten viselkedik magad iránta; ez imponálni fog neki s nyilatkozataiban kissé tartózkodóbbá teend.

Fiatl asszonynak, mint én vagyok, különösen nehéz a társaságtól már elszokott öreg urakat kellő figyelemben tartani; sőt ez majd nem lehetetlen volna, ha az öregebb hölgyeknél nem találánánk támogatást.

A grófné tudni akarta, mi történt; Constance sebesen mondá:

— Nincs időm, anyám! Hammer nénémhez kell mennem, mivel még egész este nem beszéltem. Hogy mit tett az öreg Bruchland? Valakiről, ki a mi körünkbe tartozik, illetlen kifejezésekkel és elég nagy hangon beszélt; később majd mindent elmondok, anyám!

Leányának bizalma és a támogatására történt hivatkozás sokkal jobban bízogott a grófnénak, hogysem a hozzá intézett kérelmet ne teljesítette volna.

Még azon este, finoman, de igen érthető módon éreztette az öreg báróval magaviselete fölött való magas elégedetlenségét.

Férjének többet mondott Constance a báróval való beszélgetésnek valódi tartalmából, mint anyjának és felhívta őt, hogy Bruchland és Helén érdekében egy kis ideig szándékosan hanyagolja el az öreg urat, anélkül azonban, hegsértse.

— Ez meg fog történni, kedvesem! — ígérte Ostitz nevetve. — Fiatlabb vendégeimmel különben is oly sok megvitatni valóm van, hogy mi sem lesz könnyebb, mint egyideig az öreg urral lehetőleg keveset törődöm. Hiszen tudod, Constance kálm! hogy tulajdonképpen csak azért hívtam meg őt, mert te óhajtottad.

XV. Fejezet.

A rókaadászat nagy napja felviradt. Korán reggel egész Goldbeck mozgásban volt. Még a hölgyek is korábban keltek néhány órával a szokott időnél és annyira siettek öltöztetésükkel, hogy úgy látszott, mintha a hűség minden fölösleges gondjairól lemondtak volna.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése

Budapesten

A gabonatözsdén tegnap változatlan volt az irányzat.

Határidők zárlata:

Áprilisi buza	— — — —	11.34
Októberi buza	— — — —	10.74
Áprilisi rozs	— — — —	9.82
Októberi rozs	— — — —	8.74
Áprilisi zab	— — — —	9.82
Októberi zab	— — — —	8.38
Májusi tengeri	— — — —	8.72
Juliusi tengeri	— — — —	8.68

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	854.—
Oszták hitelrészvény	— —	649.50
Jelzálogbank	— —	486.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	546.—
Közüti vasut	— —	783.50
Oszták államvasut részvény	— —	737.—
Salgótarjáni kőszén	— —	721.—
Városi vasut	— —	426.—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA.

Nem mesés, de jó árukat ajánlja

MEZEY JÁNOS és T^a

NAGYVÁRAD, SZT. LÁSZLÓ-TÉR
ÉS TELEKI-UTCA SAROK.

Bőjti cikkei:

Ét-olaj, mindennemű pácolt halak, csemege-sajtók, szé-
kely tömlőtúró, tea-vaj, friss és aszalt gyümölcs, déli
gyümölcsök, száraz és sósvízben conservált főzelékek.

Asztali és csemege-borok. Pezsgők, francia

likörök. Cognac.

Husvétel: prágai és kassai sódar.

Magy raktár: gazdasági, konyha, kerti és virág-
mag vakból, ólomzárolt zsákokban.

Friss töltésű bel- és külföldi ásvány
gyógyvizek, forrás termékek. Kávék a
legzamatosabb fajok, gyors pörkölőn

azonnal megpörköltve a legkisebb mennyiség is. A
nagyérdemű közönség szíves támogatását kérjük
üsztelettel

Mezey János és Társa

TELEFON 249.

TELEFON 249.

FŐ A SZORGALOM ÉS A PONTOSÁGI!

Puskás Károly

uri divat férfi szabó, Szent János-utca 45. sz.

Elvállalok mindennemű férfi ruhák készit-
sét a legújabb divat szerint izléses kivitel-
ben, valamint elvállalok átalakitást, javitást,
tisztitást. Hitelképes egyéneknek kedvezmé-
nyes részletfizetésre is készítek a legszolidabb
árban.

Mintaim vannak dús választékban elsőrendű
gyárakból.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Háznál is eszkozlendő butortisztítás!

Székek fonását, pulitirozását, ugy-
szintén bármilyen butorok tisztán-
tartását jutányos árban vállalja

Csepüs Katicza
székfonó mester, Rákóczy-utca 22. szám.

Meghívásra azonnal jövök. — Aki
ezen lapra hivatkozik, engedmény-
ben részesül.

TELEFON 684. SZÁM.

PÁRTOLJUK A HAZAI IPART!

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatá-
rozta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb
új 200 koronás n. é. részvényt kibocsátása által
két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára
emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a
rég részvényesek elővételi joggal bírnak a kö-
vetkező feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 kor-
vétel árban bocsátatnak ki, melyből 200 korona
az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-
alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3
új részvény átvételére van joga. Tartozik azon-
ban a 250 korona vételáron felül darabonként
3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró ha-
tárideje 1912. február 20. Az ezen határidőben
elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok
tartoznak:

1912 február 20-ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig
járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál
készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve
az üzlet hasznában részesülnek.

Felkérjük ennél fogva mindazon t. részvé-
nyeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre
az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy
részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig,
vagyis 1912 február 20-ig az intézet pénztárá-
nál lebélyegzés végett bemutassák és a fize-
tendő összeg első részletét teljesítsék, mivel
ezen határidő letelte után az elővételi jog nem
gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság
Igazgatósa.

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez,
elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Rondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5%-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitell nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előlegét nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 db 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 koronára

felemlé, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapítatik meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamattal a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én túl az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényeket nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképpen teljesítendő: 300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.
250 „ „ 1912. március 31-ig
250 „ „ 1912. április 30-ig
és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamattal.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

Részletfizetések késedelmessége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártá után 60 nap alatt sem történnek meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névérték felül elért többletét — a társaság tartalékalapját illetik.

Kossuth Lajos-utca 4. sz. alatt egy modern 3 szobás emeleti lakás, székes mellékhelyiségekkel

május 1-től kiadó.

Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

LEGUJABB**tavaszi és nyári**

női kalapformák legolcsóbban

Nagy Mihálynál

Szent János-u. 1. szerezhető be.

Női kalapok átalakítása és diszítése, valamint mindenféle férfikalapok vasalása elvállaltatik.

Sarkadi és Szánthó**TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekekkel. — Olcsó árak.

TÖBB ÉVI JÓTÁLLÁS.

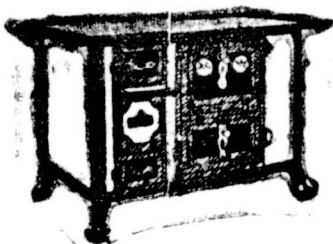
VILLANYERŐ BERENDEZÉS.

SAJÁT HÁZ. ÁRJEGYZÉK KIVÁNTATRA.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagyvárad város**VILLAMOS MŰVE**

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletet szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világítási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,**évlámpák**

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.

FÉLIX-FÜRDŐ

téli és nyári gyógyhely. Európa leggazdagabb kén-só hevíz forrása. Vízhőfoka 49° C. 17 millió liter víz mennyiség. Csúsz, köszvény, ischiás, izmalmányok és női betegségek ellen. 1909-ben 9200 beteg hagyta el gyógyultán, javultán a páratlanul hatásos fürdő gyógyforrásait. **Penzió rendszer október 1-től május hó 1-ig.** Elsőrendű ellátás, reggeli, ebéd, vacsora, fűtés, szoba világítás, egyszeri fürdés a Ferencz-fürdőbe pókró-czozással hetenként 56 koronába kerül.

A Viktor szálló folyosója össze van kötve a fürdőkkel. A folyosókon lévő kályhák állandóan fűtve vannak. Bármilyen időben meghűlés veszélye nélkül lehet a kurát eredménnyel használni.

Posta, távirda, interurbán telefon, állandó gyógyszerár a fürdő telepen. Prospektust küld az igazgatóság.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtok-vásárlási, eladási és erdő becselési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a KOVÁCS és LUX cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14. szám

alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálakat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET
Kossuth Lajos-utca 4. szám
**1912 január 1-én megnyitotta
17-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyváradi város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszés szerinti száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenként 1 korona fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelének, keresetének és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezővényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétként 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyveskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelezővények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértem, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takarékszövetkezet igazgatósága.

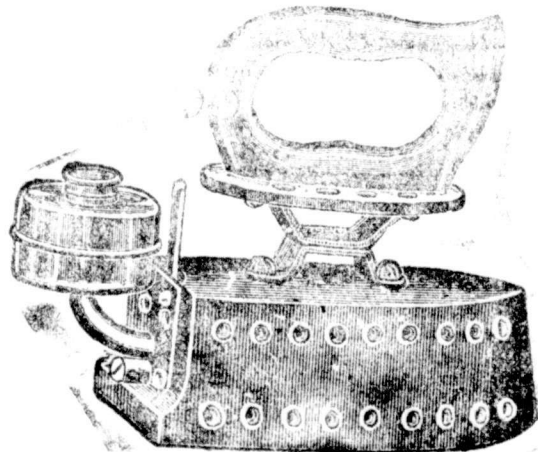
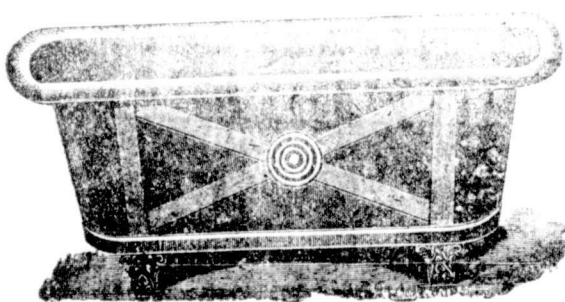
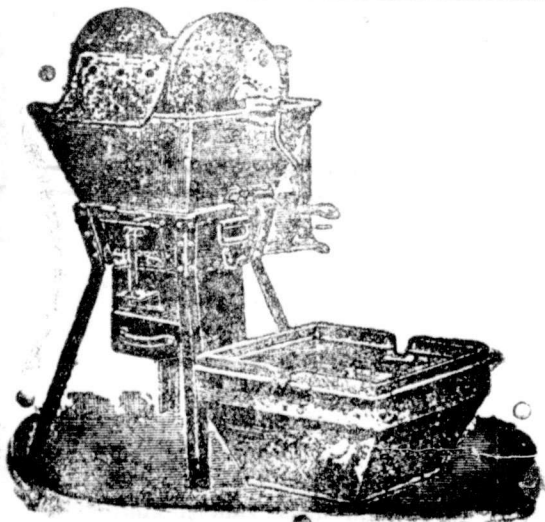
Gyermekkoscsik, kerti butorok, utazó kosarak, bőrárak, női ridikülök, sétabotok és játékaruk, ugyszinte mindennemű bazár-cikkek legolcsóbban beszerezhetők:

Kolin Náthán-nál
Rákóczi-ut 10. szám.

Értesítem

a n. érd. közönséget, hogy a mai naptól kezdve minden nap friss lóhúsból készült virstli, szalvaládé, páriser, szalámi és mindennemű füstölt husok lesznek kaphatók a Szent László téri hussátor mellett. Tisztelettel

STOLCZ HENRIK.

Fürdőkádakból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek,
modern konyha berendezések kizárólag
TARSOLY és RISZTÓ
különlegességek vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.

